

הבחרות: שיא רוחני או קללות וניבול הפה פורנוגרפי Rav Kook on Youth: Either Spiritual Heights or Pornographic Cursing

1. מסכת שבת לג ע"א

בעון נבלות הפה צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות, ובחורי שונאי ישראל מתים, יתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים, שנאמר ע"כ על בחוריו לא ישמח ד' ואת יתומיו ואת אלמנותיו לא ירחם, כי כלו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה, בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה.

2. הראי"ה קוק, עין איה, שבת פרק ב, סימן רלב

א. האדם מורכב מנטיות טבעיות ונטיות בחיריות, בשתייהן הוא מקושר עם כל כחות הטבע והמציאות. כשמסתכלת הנפש האנושית על כללות השלשלת הגדולה של כל המעשים וכל הנטיות שבקרבו פנימה, על יחוסם זה לזה ואל הכלל כולו, אז ימצא שהכל יפה וטהור, הכל נעלה ומרומם. אע"פ שבפרטם של הנטיות והכחות ימצאו ג"כ כאלו שנפש היפה סולדת בהם, ומוצא בעל הדעת הנקיה בהם איזה כיעור ושפלות, מ"מ גלוי וידוע שאין ההשקפה הפרטית השקפה אמיתית כ"א לפי אותה התמצית העולה מהשקפת האמת הכללית הסוקרת את הכל בסקירה אחת.

ב. כשהרגשות הפנימיים של האדם מתפרצים לצאת החוצה כלפי החברה הכללית, בסיועה של הסביבה הקרובה המתפעלת ע"י הדיבור, צריך הפה להיות מכשיר את הציורים כלפי הצד היותר אמיתי והיותר מעולה שלהם, שהוא כלפי המטרה היותר כללית ויותר רוממה, ששם כל נחלי החיים מתכנסים וממילא הכל מתבטא נקי מלא חן וטהרה. אז כשהמאורעות של החיים, אותם המעוררים ביחוד את כח הדיבור מצד חידושם, הם הולכים כסדרם בשלותן ונעימות יחוסם, הם מוסיפים פרי להפה האנושי, ותוספת הדיבורים מרחבת את החיים עוד יותר בעושר הציורים, בגוון האמת והכללות. וקישור טוב מביא טובה, עד שהמאורעות הטבעיים הולכים גם הם מתאימים להרחבת החיים, והעשרת הדיבור המביא טובה לעולם.

ג. וכן המאורעות של הנטיה החברתית היא לעולם מתאימה לטובת כל פרט ומכוונת ג"כ לטובת הכלל, כדי שצד החידוש המחוייב להיות בחיים ימצא את עצמו מוכן להרחיב את כח הדיבור שבאדם על כל החזיונות שבחברה ובטבע, ולפי רוב הדיבור הטוב יזדככו המחשבות וירומו המעשים.

ד. התקופה שבאדם שהיא מלאה עז וששון החיים, היא תקופת הבחרות. היא נשענת הרבה על אותו הצד היפה [עמוד קצא] שבחיים, שבהם תעז יד האדם להביא את כל הרגשות הצפונים בחובו לידי קשר של תחיה, ע"י שכללות העתיד של החיים עם כל ההליכות הרבות המשולבות בתוכו מתיצב בציור הבחרות בגוון בהיר וכללי, מפני ששדה החיים עודו לפניו בכל הקיפו. ע"כ בהתאמת החזיונות וצירופם הכללי הכל מתעלה, וחיי הבחרות נעשים עם העז שבהם, ועם הנטיה לפיתוח ההרגשה של היופי והעידון, כעין אבן נזר בתוך כללות החיים, ומוסיפה יפעה אפילו להזיקנה והשחרות, "עטרת זקנים בני בנים".

ה. כח הדיבור כשהוא שומר את תפקידו כראוי לו, פועל את פעולתו הכללית לרומם את ערך החיים ואת דקות ההרגשה. ע"כ כל רגש מתעורר לטובה, כל קובלנא שבחיים היא מיד סמוכה לעזרה, ובהיות הציורים הפנימיים, אותם שהם אפילו עלולים להשפיל את ערך החיים כשהם מתבודדים לעצמם, מתעלים עם כללותם ומתקדשים ע"י הדיבור האהוב, הנימוסי והמקודש, נעשים החיים על ידיהם יותר יקרים. וכל מחזה מעורר יגון של הפסד החיים, מביא את הלב לידי התעוררות של ישועה ורחמים.

ו. אבל כשהדיבור יהפך מתעודתו הנשגבה לקדש את הציורים הפנימיים ע"י כללותם, (כ"א) [ו]עוד יפרידם גם מאותו הקישור הטבעי הנשקף לכל נפש אנושית הגונה, ויצגי לראוה רק את הצד העלול לכיעור ולשפלות שבהם, מיד בהתרחב מחלה זו בכללות החברה, אז אם תלך כסדרה ולא תשיג מועקה מתגרת לחץ הסבות הטבעיות המדכאות את נפש האדם ומכנסות אותה פנימה, ומכריחות אותה להתאחד עם כל כחותיה למלחמת קיומה, תלך ותרד החברה האנושית מטה מטה, והדיבור הכללי יהפך למפלצת נוראה עד שכל נושא חדש שבחיים המעורר שיחה והרחבת פה, יצורף להיות לכלי משחית למוסר הפרטי ולמוסר החברה בכללה, עד שכח העז והיופי כשהוא מתכנס, יפיק את הזוהמא היותר נוראה שבאדם, מצד ההתגלות של הרגשות היותר נמוכים כשהם בבדידותם וצורתם המכוערה.

ז. ע"כ תהיה אז **הבחירות, התקופה היותר מזהמת** את הכלל כולו. ומפני עלילות הדיבור הנמאס כשהוא פועל כולו כמו שהוא על הציורים והכחות להרע ולהשחית, מוכרחת ההרגשה להיות הולכת וכהה, כדי שלא תרגיש באותו הכיעור של הניבול לכל פרטיו הרעים, והחיים בעצמם מתיצבים בתואר שפל, כאילו היו רק אסון נמשך מחפצים בזויים ומכוערים של האדם.

ח. ע"כ לא יוכל הלב כלל להרגיש את הצער והעלבון של האומללים הנדכאים מסבות ההפסד של החיים. ע"כ בעון נבלות הפה צרות רבות, טבעיות וגזירות קשות חברותיות, מתחדשות. והיו הרעות הללו תוכן לשיחה בהכרח, למען החלש את כח הכיעור של השיחה המכוערת העומדת להתבצבץ מהלב הנשחת אשר לאדם. והבחירות מתנוולת כ"כ עד שרפואת החברה מוכרחת להיות במהומתה ומיעוטה, ויתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים, כי כבדה האוון מלהתפעל מכל ציור, והחיים אבדו את חנם ואת רוממות ערכם, לסבת התפרצות צדדיהם הפרטיים בהתגלות כיעורם, בתור פרטים בודדים, מאין קשר ואין דרך להתרומם בנפש האדם פנימה.

ט. רק אז ישוב האדם ורפא לו, בראותו שעם כל קטנות ציוריו ומחשבתו הדמיונית להתגדר בפרטים של איזה ציורים כשהם לעצמם, שהם הביאוהו עד הדיוטה התחתונה של שפלות מוסרית וחמרית, הם עכ"ז מאוגדים עם כללות החיים שלו, והם פועלים ברעתם לא בתור מקרים עוברים, כ"א בתור קוים מקיפים ומבריחים את שדרת החיים מן הקצה אל הקצה. אז ישכיל כמה נואל הוא בהשפלתו האינמה ובהמו את הכח המאחד ומקדש את כל קרב וכליות. ע"כ אין הרעות עוברות בשטף, כ"א בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה.

2. בראשית ב, ז: "וייצר ד' אלקים את-האדם, עפר מן-האדמה, ויפח באפיו, נשמת חיים; ויהי האדם, לנפש חיה".

3. אונקלוס: "...ונפח באנפוהי נשמתא דחיי והות באדם לרוח ממללא"

4. רש"י: אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה אך זו של אדם חיה שבכולן שנתוסף בו דעה ודבור.

5. מוסר אביך, פרק ג- בירווי מדות הנפש / ד. פרטי מדת הגאווה והכבוד, בדבור ובמעשה, עמ' ע בכלל המצוה, של איסור הגאווה, הוא להתרחק מכל דבר שמעורר את מדותיו ותכונתו לגאווה. ונראה ברור, כמו שמצינו נבול-פה באיסורי עריות הוא דבר שהיה בכלל ויצא מן-הכלל ללמד על הכלל כולו, כי הוא-הדין שאסור לנטות בדיבוריו למה שמעוררו לכל דבר איסור שקרוב לנטיה. וכמו שבנ"פ [=שבניבול פה (מעניין שהרב אף לא רצה לכתוב!)] ע"פ מש"כ בצדק החסיד במסלת- ישרים, שעיקר הדין הוא שהאיסור הוא מצד ערותו של דבור בעצמו ולא מצד הרגשת הבאתו להאיסור עצמו, כן גם בכל ענין דבור שכפי שהנוהג הוא מעורר את הלב לאיזה דבר רע כמו לגאווה וחנופה וכיו"ב, ואף אם יאמר האדם שאינו חושש על זה מצד טבעו מ"מ באיסורו קאי... נמצא מי שמדבר דברים שיביאו לידי גאווה, יש בידו בשני איסורים: גאווה ונבול-פה של גאווה.

6. הערת הרצי"ה, שם: בפי יא שם במס"י, שהגורם הוא בעצמו בכלל האיסור [אבל מי שאמרו דרך שחוק בעלמא: 'לאו מלתא הוא ואין לחוש עליו', אף אתה אמור לו: עד כאן דברי יצר הרע... אלא האמת הוא כדברי רבותינו ז"ל, שנבול-פה הוא ערותו של הדבור ממש, ומשום זנות הוא שנאסר ככל שאר עניני הזנות, חוץ מגופו של מעשה, שאע"פ שאין בהם כרת או מיתת בי"ד - אסורים הם איסור עצמם, מלבד היותם גם כן גורמים ומביאים אל האיסור הראשי עצמו]. ובירושלמי תרומות א, ד, "ערות דבר: ערות דיבור"... ומהא דשבת לג ע"א בעון נבלות הפה משמע שהוא בכלל העיקר דדאורייתא ככל הקודמים שם, וכד' השאגת אריה בסי' כד לענין ברכת התורה, שלפי חומר העונש הכולל במניעתה מוכח שהיא דאורייתא.

7. כרוזי הראי"ה / קיג, כסלו תרצ"ג, "מחאה פומבית"- הנני מוחה בזה, נגד כל ישראל ונגד כל העולם התרבותי, על דברי הנאצה והדופי אשר העיז איתמר בן אב"י לדבר על עמנו, ועל תורתנו הקדושה במאמרו, "דוברי עברית - עם אחד" ב, דאר היום" גיליון מ"ח מיום ב' כ"ט חשוון התרצ"ג דנא, באמרו שאנחנו הננו אשמים במלחמות צוררנו נגדנו, מפני שאנחנו התערצנו אליהם בלי די. ועל דבר ד' באיסור "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ד'", דבר דברי חוצפא שאין לבטאם בשפתים מפני הנימוס, דברי עזות ובורות גם יחד, ועם כל מה שהננו כבר מורגלים מכל צד לשמוע דברי מחרפים ומגדפים בכל זאת גם לחוצפה ולנבלה יש גבול.

והנני מכריז בזה את מחאתי הפומבית נגד פה דובר נבלה, ואומר לו דין, סתום פיך!

ואקוה שכל ישרי לב בעמנו ובכל עמי התבל יתנו צדק למחאתי זאת.

ולראיה באתי עה"ח, אברהם יצחק הכהן קוק